

Etkinlikler - Voyvoda Caddesi Toplantıları 2007-2008

A. SİYASİ İKTİSAT SÖYLEŞİLERİ

Her ayın birinci Çarşamba günü 18:30-20:30 saatleri arasındaki söyleşilerde, ""Yeni" Türkiye'yi Anlamak" teması işleniyor.

● **3 Kasım 2007** - Tarhan Erdem

"Yeni" Türkiye'nin Değişkenleri

Tarhan Erdem, "Yeni" Türkiye'yi Ani amak temalı konuşmalar dizisinin temelini oluşturacak toplantının birinci bölümünde, "Yeni" Türkiye'nin Değişkenleri başlıklı bir sunum yapacak. Erdem, son 20 yılın getirdikleri çerçevesinde "Neler, kimler değişti ve değişiyor? Konuştuğumuz tarih mi, günlük hayatımız mı, geleceğimiz mi?" sorularına yanıt ararken, değişmeyenlerin yalnızlığı ve gücü, değişimin dinamikleri ve aktörleri hakkındaki görüşlerini aktaracak. Erdem ayrıca, Türkiye'de küreselleşme ve iklim değişikliğinin yarışı ve savaşı konularına da değinecek. Toplantının ikinci bölümünde ise Dr. Mahfi Eğilmez ve Prof. Dr. Fuat Keyman'dan oluşan panelistlerle beraber bir tartışma gerçekleştirecek.

● **3 Ekim 2007** - Prof. Dr. Ali Çarkoğlu

Seçim 2007: Süregelen Eğilimler ve Yeni Başlangıçlar

Söyleşide, seçmen tercihlerinde birkaç seçimdir gözlenen eğilimlerin altı çizilerek, "Bu seçimi geçmişteki seçimlerden ayıran nedir?" sorusuna yanıt aranacak. AKP, CHP ve MHP seçmenin kültür, ideoloji ve siyasal tercihler açısından farklılıkları ve ortak yönleri gösterilecek.

● **5 Aralık 2007** - Prof. Dr. Arus Yumul

Yeni Türkiye'de Eski Sorunlar

Konuşmada, yeni dünya düzenini n ortaya çıkardığı oluşumların, fikirlerin ve ilişkilerin görünür kıldığı eski sorunlar ve bu sorunlara getirilen eski/yeni çözüm önerileri üzerinde durulacak

● **2 Ocak 2008** - Prof. Dr. Nilüfer Göle

Eski Avrupa - Yeni Türkiye: Bellek, Cinsiyet, Mekân

"Yeni" Türkiye'yi anlamak için Avrupa ile çatışmalı karşılaşmalara, beklenmedik melezlenmelere bakmak gerekiyor. Söyleşide, yeni Türkiye'nin Avrupa kimliğini nasıl dönüştürdüğü, bellek, cinsiyet ve mekân konuları etrafında irdelenecek.

● **6 Şubat 2008** - Doç. Dr. Murat Somer

Değişen Türkiye'de Kimlik, Laiklik ve Demokrasi

Türkiye'de siyasi ve toplumsal merkezin giderek muhafazakârlaşması, siyasal ve toplumsal anlamlarıyla laikliği, sosyoekonomik, siyasal ve kültürel modernleşmeyi nasıl etkileyecek? Etnik milliyetçiliğin yükselmesi ve toplumsallaşması engellenebilir mi? Modernleşmeyi nasıl etkiler? Bu soruların yanıtları iki boyutta araştırılabilir: Birincisi, laiklik konusu, dünyada yükselmekte olan din temelli muhafazakârlık, değişmekte olan din-devlet-toplum ilişkisi ve Türkiye'nin dünyayla bütünleşmesi penceresinden daha iyi anlaşılabilir. İkincisi, demokratik bir modernleşmenin, laiklik ve ulusal bütünlük korunarak gerçekleştirilmesi için, etnik ve kültürel kimlik konusuna daha farklı bakabilmek, siyaset alanında da yeni toplumsal projeler üretebilmek gerekir. Söyleşide, bu düşünceler, dünyadan ve Türkiye'den somut veri ve örneklerle, AB, demokratikleşme ve yeni anayasa tartışmaları ışığında irdelenecek.

● **5 Mart 2008** - Prof. Dr. Fulya Atacan

Türkiye'de Toplumsal Değişme ve Dinsel Örgütlenmeler

II. Dünya Savaşı'ndan sonra tarımda yaşanan modernleşmeyle birlikte kendi kendine yeterli köy toplulukları çözülme sürecine girdi, kullanılan yeni teknoloji, yeni ürünler ve pazar yönelimli üretimle birlikte açığa çıkan emek, büyük kentlere akın etmeye başladı. Bu yapısal dönüşüm içinde kırdan koparak büyük kentlere göç edenler bir anda kendi değerler sistemini, inanç biçimlerini ya da dinsel örgütlenmelerini değiştirmede, aksine bu değerleri, inançları ve örgütlenme biçimlerini kentlere taşıdı. Konuşmada, bir Nakşibendi grup örneği üzerinden, dinsel grupların göç sürecinde kentte İslami örgütlenmelerini nasıl yeniden ürettiği ve kentte yaşanan değişimin geri dönerek kırdan yaşayanların değerler sistemini nasıl değiştirdiği üzerinde durulacak.

● **2 Nisan 2008** - Doç. Dr. Ayhan Kaya

Zorunlu Göç Bağlamında Geri Dönüş ve Entegrasyon

TÜBİTAK tarafından desteklenen ve Diyarbakır, Mersin ve İstanbul'da zorunlu göç mağdurlarıyla yapılan derinlemesine mülakatlar aracılığıyla gerçekleştirilen "Günümüz Türkiye'sinde Yaşanan İç Göçler: Geri Dönüş mü, Entegrasyon mu?" başlıklı araştırma projesinin Diyarbakır'a ilişkin bazı bulgularını sizlerle paylaşmak istiyorum. Burada sizlere Diyarbakır'ın değişen sosyo-ekonomik yapısı, Batı ve Kuzey illerine doğru yaşanan mevsimlik göç, şiddet karşısında kadınların geliştirdikleri tepkiler ve köye geri dönüşün imkansızlığı üzerine araştırma ekibi olarak yaptığımız bazı değerlendirmeleri aktarmak istiyorum. Zorunlu göç mağdurları, gerek sahip oldukları ekonomik sermayeyi gerekse sosyal sermayeyi kullanmak suretiyle gidecekleri yeni coğrafyayı belirlerler. Bizim çalışmamızda da benzeri süreçlerin yaşandığı görülmektedir. Güneydoğu'da özellikle dağlık bölgelerde yaşayanların sahip oldukları sosyal ve ekonomik sermayeye bağlı olarak Diyarbakır kent merkezine, Mersin'e veya İstanbul'a göç ettikleri gözlenmiştir. Diyarbakır'da

kalanlar en yoksul kitleler olmakla birlikte bölgede yaşamakta olan gelişmelerin Türkiye çoğunluk toplumunun anlam dünyasından giderek silinmesi reel ve sembolik bir kopuşun izlerini taşımaktadır. Mevsimlik işler için Batı ve Kuzey Anadolu'ya göç edenlerin gündelik hayatta yaşadıkları tepkisel dışlanma deneyimleri, kadınların sergiledikleri kopma halleri, korucular ile korucu olmayanlar arasındaki gerilim ve köye dönüşün artık sadece yaşamaya devam eden gerilimler nedeniyle değil küreselleşme nedeniyle de imkânsız hale gelmesi gibi gelişmeler, zorunlu göç mağdurlarının buldukları yerlerde kentsel hayata entegre edilmelerinin gerekliliği konusunda çok önemli ipuçları vermektedir.

● **7 Mayıs 2008** - Prof. Dr. Ayşe Buğra

Yoksullukla Mücadeleden Ne Anlıyoruz?

1980li yıllarda serbest piyasanın başka bir toplumsal müdahaleye gerek kalmaksızın diğer sosyal sorunlarla birlikte yoksulluğu da etkin bir biçimde ortadan kaldırdığı inancı hakimdi. Bir süre sonra, bütün dünyada devasa boyutlara ulaşan yoksulluk bu inancın sorgulanmaya başlanmasına yol açtı. 1990ların ikinci yarısından itibaren refah devletinin yerine yeni bir "refah yönetimi" modelinin konulması gerektiği gündeme geldi. Devletin küçülmesi gerekliliği genel kabul görmeye devam etti, ama devletle işbirliği içinde çalışan özel sektör kurumları ve gönüllü girişimlere merkezi bir rol atfeden yoksullukla mücadele yöntemleri önem kazandı. Bu konuşmada bu yeni modelin sorunları, özellikle Türkiye örneği bağlamında tartışılacak.

● **4 Haziran 2008** - Prof. Dr. Eser Karakaş

Türkiye ve Değişim

Söyleşide, Türkiye'deki işgücü piyasası ve piyasada meydana gelen değişim incelenecek. Dış talebin şekillendirdiği yeni modernite durumuna açıklık getirilecek konuşmada, "değişmeyen mali demografi" ve "değişim içinde değişmeyenler"e de değinilecek.

B. İSTANBUL SOHBETLERİ

Her ayın ikinci Çarşamba günü 18:30-20:30 saatleri arasında, "İstanbul'da Gündelik Yaşam Kültürü" konu ediliyor.

● **10 Ekim 2007** - Gönül Pultar

Payitaht İstanbul'dan Küresel İstanbul'a Yaşam Kültüründe Değişim ve Dönüşüm

Osmanlı Devleti'nin başkenti olan İstanbul'un yaşam kültürü, batılılaşma hareketlerine paralel olarak son yüzyıllarda değişikliğe uğradı. Ancak en büyük değişim, 20. yüzyıldaki gelişmeler sonucunda gerçekleşti. Cumhuriyet'in ilanı, İstanbul'un kimi işlevlerini ve öğelerini yitirmesine yol açtı. Öte yandan, ülkenin sanayileşmeye yönelmesi sonucunda, kent başka türlü bir başkente dönüşme yolunda yeni bir cazibe merkezi haline geldi. Yaşam kültüründe bu şekilde başlayan dönüşümün günümüzde hangi evrede olduğu, halen "küresel" bir kent olarak "tasarlandığı" öne sürülen İstanbul'da bugün nasıl bir yaşam kültürünün söz konusu olduğu ve Osmanlı'dan günümüze bu alanda hangi radikal değişikliklerin gerçekleştiği gibi konulara değinilecek konuşma, 21. yüzyıl başında İstanbul yaşam kültürünün değerlendirme denemesi olacak.

● **12 Aralık 2007** - Doç. Dr. Mustafa Kaçar

Sultanın İsimsiz Kahramanları

Din değiştirerek Osmanlı uyruğuna geçen yabancıların (mühtedi), Osmanlı devleti hizmetinde gerçekleştirdikleri bilim, teknik ve kültür sahalarındaki faaliyetlerin araştırılması ve Osmanlı'ya katkılarının ortaya konması hususundaki çalışmalar, konunun özünden kaynaklanan bir zorluğa sahiptir; dolayısıyla çok az sayıdadır. Mühtediler meselesi Osmanlı tarihinin belki de en az bilinen yönünü oluşturduğundan, bu konuda söylenecekler bir durum tespiti yapmaktan ibaret olur. Söyleşide, 18. yüzyıl sonları ve 19. yüzyıl başlarında Osmanlı'nın hizmetinde bulunan bir Avrupalı'nın örneğinden yola çıkarak, meselenin küçük bir kesiti sunulacak. Konuşmada, bir mühtedinin biyografisini sunmanın ötesinde, dönemin bilim ve kültür ortamındaki Avrupalıları, mühtedileri ve müslüman zevat arasındaki ilişkiler irdelenecek. Bahsedilen kesimlerin bilim ve sanayi konusundaki yaklaşımları, dönemin eğilimleri, gelişmeye yönelik hamlelerin karşısındaki engeller ve idarecilerin tutumları dikkate alınarak Osmanlı'nın olumlu- olumsuz tavırları irdelenmeye çalışılacak.

● **9 Ocak 2008** - Necdet Sakaoğlu

İptidai'den Darülfünun'a Mektep Hayatı

İstanbul'da, saraydaki Şehzadegân Mektebi'n den kenar mahalledeki Sıbyan Mektebi'ne kadar, eğitime başlayışın ve okul aşamalarının törenselsel bir geleneği vardı. Sınavlar, mezuniyet günleri; aşamalara göre okul kıyafetleri; okul kitapları, mektep seyirleri; "aferin", "tahsin", "iftihar" belgeleri; cezalar; hoca, muallim tipleri; okul binaları, taş mektep, valide mektebi, numune mektebi, islahane örnekleri... Konuşmada, Osmanlı döneminde İstanbul'daki mekteplerin, karakter ve kültür gelişimine etkileri anlatılacak.

● **13 Şubat 2008** - Doç. Dr. Yeşim Ülman

Bir Galatasaray Tıbbiyesi Vardı... (1839-1848)

Osmanlı İmparatorluğu'nda modernleşmenin bire bir yansıdığı eğitim kurumlarından Mekteb-i Tıbbiye, 1839-1848 yıllarında esaslı bir reform geçirerek, Galatasaray'da tadil edilen binasına yerleşmiş ve 1848 yılında meydana gelen büyük yangına kadar burada faaliyet göstermişti. Dönemin faaliyetlerinin ele alındığı senelik raporlar, her eğitim yılının sonunda, mezuniyet törenleri eşliğinde padişaha sunulurdu. Döneme ait birinci el kaynak olan bu raporlar, kurum hakkında zengin bilgiler içermektedir. Tıbbiye sadece bir eğitim kurumu olmayıp, devletin sağlık işleriyle ilgili kararlarının alındığı ve uygulandığı bir yapılanmayı da içeriyordu. Yıllar içinde okulun toplum içindeki nüfuzunun artışıyla birlikte, çocuklarının tıbbiyede okumasını isteyenler artmış, okula kabul şartları sıkılaştırılmış, saygın ve nitelikli bir kurum olarak ünü yurtdışına da yansımıştır. Çalışmada, kısaca "Galatasaray Tıbbiyesi" olarak adlandırılan kurum, eğitsel, tıbbi, tarihi, idari ve diğer yönleriyle ele alınacak.

● **12 Mart 2008** - Doç. Dr. Zeynep Tarım Ertuğ

Saray Mutfağının Halka Acılan Kapısı

Osmanlı Saray Mutfağı, bütün saray halkı nı doyurmasının yanı sıra, devlet adamlarına, hatta İstanbul halkına da yemek sağlıyordu. Söyleside, imparatorluk mutfağının kaç kısımdan oluştuğu, malzemesinin nasıl temin edildiği, bir günde ne kadar yemek çıkardığı, bu yemeklerin kimler için ve ne miktarda hazırlandığı gibi konular ele alınacak.

● **9 Nisan 2008** - Özge Samancı

İmparatorluğun Son Döneminde İstanbul Mutfak Kültürü

Osmanlı tarihinde siyasi, askeri, kurumsal ve ekonomik alanlarda değişim ve dönüşümlerin belirgin şekilde gerçekleştiği 19. yüzyıl'da başkent İstanbul'un yemek kültürü önceki yüzyıllara göre farklılıklar gösteriyor muydu? Yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Osmanlı elit çevresinde yavaş yavaş tanınmaya ve benimsenmeye başlanan "alafranga" yaşam tarzları mutfak alışkanlıklarının değişimini ne ölçüde etkilemişti gibi sorular eşliğinde 19. yüzyıl İstanbul mutfak kültürü bu söylesinin konusunu oluşturmaktadır. Mutfak kültürünü oluşturan temel öğeler, malzeme seçimi, yemek çeşitleri, pişirme teknikleri ve sofrada adabı ele alınacak alt temaları oluşturmaktadır. 1844- 1900 yılları arasında İstanbul'da basılmış olan Türkçe yemek kitapları çalışmada yararlanılan temel kaynaklardır. Aynı zamanda paralel bir okuma yapabilmek için aynı döneme ait Osmanlı Saray mutfaklarının muhasebe defterleri ve yüzyıl sonunda İstanbul'a dair gündelik hayatla ilgili bilgileri de içeren Fransız ticaret odası tarafından yayınlanmış olan Revue Commercial du Levant dergisi İstanbul mutfağının keşfinde yararlanılan diğer kaynakları oluşturmaktadır.

● **14 Mayıs 2008** - Ekrem Işın

Günlük Hayatın İkonografisi: Bir Antikacı Dükkânı Olarak İstanbul

İstanbul'un günde lik hayatı, farklı kültürel katmanların birbiri üzerine yığıldığı arkeolojik bir labirenttir. Nesnelere ve imgelerin oluşturduğu bu karmaşık kent ikonografisi, İstanbul'un tarihsel kimliğini şekillendirmiştir. Roma, Bizans ve Osmanlı uygarlık repertuarında yer alan ikonografik değerler, İstanbul'un bir imparatorluk kenti olarak dünya sahnesinde sunduğu görüntüyü toplumsal bilinçaltına kazımıştır. Bu görüntünün gündelik hayattaki yansımaları, "Antikacı Dükkânı" metaforunda karşılığını bulur. Hayat tarzları, zevkler, üsluplar arasında gezinen tarihçi ise, aslında bu antikacı dükkânının karmaşası içinde kendi toplumsal kimliğini arayan bir müşteriden başkası değildir.

● **11 Haziran 2008** - Gönül Paçacı

İstanbul'da Müziğin Değişimi. Değişimin Müziği

İstanbul, akla ne gelirse herşeyin üstüste biriktiği bir şehir. Hem kendi kentli estetik birikimini, hem de başka bölge ve kimliklerin birikimlerini biriktirmiş. İnanılmaz bir zenginlik, inanılmaz bir kaos. İstanbul merkezli bir kültür-müzik zenginliği mirasının üstünde oturuyoruz. Müziğin bir kendisi, bir de değişimin hızına ivme katan teknolojik sürece bağlı olarak genel kitlelere ulaştığı biçimleri var. Uzun ve dolaylı bir serüven. Bir yaratım kaynağından çıkıp, beraberinde yaratıldığı ortamın pek çok özelliğini taşıyan bir iletişim aracı aslında. Üretildikleri dönemdeki şekilleriyle kalamayan, bir kere üretildikten sonra pek çok kez aktarılırken giderek şekil ve üslup farklılıklarına uğrayan bir eserler toplamı; diğer bir taraftan da bu farklılaşmaya yol açan dinamik bir katılım ortamı var karşımızda. Örnekleriyle bu süreci izleyeceğiz.

C. AYDINLANMA KONUŞMALARI

Her ayın üçüncü çarşamba günü 18:30-20:30 saatleri arasında, "Aydınlanma'nın Türkiye'yi Şekillendirmedeki Rolü" üzerine konuşulacak

● **3 Ekim 2007** - Prof. Dr. Binnaz Toprak

Aydınlanma ve Din

Türk Aydınlanması'nın laiklik anlayışını ele alacak konuşmada, Cumhuriyet'in ilk yıllarında uygulanan laiklik anlayışının zaman içindeki değişimi ve bu değişim sonucunda ortaya çıkan laik- islamcı gerginlik konu edilecek. 1970'lerden itibaren islami kesimin siyasal arenada örgütlenmesiyle birlikte giderek yükselen bu gerilim sonucunda, islamcı parti ve kadroların geçirdiği dönüşüm ve yapılan kamuoyu araştırmaları ışığında, Türkiye halkının günümüzde din ve laiklik konularında ne düşündüğü irdelenecek.

● **21 Kasım 2007** - Prof. Dr. Mete Tunçay

Aydınlanma Etik ve Ahlak

Aydınlanma hareketi, 18. yüzyılda Fransa, İskoçya ve Almanya'da gelişmiş ve her türlü otoritenin sorgulanmasına yol açmıştı. Bu akımın bilimde ampirizmi öne çıkaran yaklaşımı, siyasal teoriler alanında da eleştirel bir tutumla yenilikler yaratmıştı. Konuşmada, etik-moral ayrımı açısından Aydınlanma dönemi siyaset düşünürlerinin görüşleri üstünde durulacak.

● **16 Ocak 2008** - Prof. Dr. Füsün Üstel

Aydınlanmaya "Okul"dan Bakmak

Eğitimde modernleşmenin yaşandığı 19. yüzyılın ikinci yarısında, bir yandan okullaşmanın artması diğer yandan da eğitimin niteliği üzerine tartışmaların hız kazanması, "Okul"u Osmanlı İmparatorluğunu oluşturan ulusların aydınlanma anlatılarında önemli bir kurum haline getirdi. Konuşmada, Osmanlı İmparatorluğu eğitim tarihi üzerine, ana akım külliyyatının ihmal ettiği eğitim hareketleri, modern bireyin yaratımı ve uluslaşma süreci açısından değerlendirilecek.

● **20 Şubat 2008** - Prof. Dr. Murat Güvenç

Aydınlanma ve Kent: Yeni Kavramsallaştırmalara Doğru

Modern kentin toplumsal, mekansal ve yönetsel yapıları, gündelik yaşamın tekil, rutin ve alelade ritmi içinde, küçük süreç ve etkileşimlerin birikimi sonucu şekillenmiştir. Olumsuzlukların, yerel bilgi ve güç yapılarının yönlendirdiği bu süreçte, geç ortaçağın konut, çalışma ve tüketim örüntüleri, gündelik yaşam ritmi, demografya, kentsel hijyen, sağlık, dinlenme, turizm, siyasal, toplumsal ve kültürel bilinç, risk ve nedensellik anlayışı değişmiş, aşına olduğumuz dünyanın temelleri oluşmuştur. 19. yüzyıl Osmanlı ve erken Cumhuriyet kentinin özgüllükleri, modernleşme ve aydınlanma süreçlerine gecikmeli eklenmeleri üzerinden anlaşılabilir. Söyleside, görsel malzeme eşliğinde bu dönüşüm öyküleri irdelenecek.

● **16 Nisan 2008** - Prof. Dr. Galip Yalman

Aydınlanmadan Günümüze Siyasal İktisat

Söyleşide, merkantilizme karşı alternatif bir proje olarak inşa edilmek istenen, piyasayı temel alan toplumsal düzen anlayışının Adam Smith'ten bu yana geçirdiği evrim ve yapılan eleştirel değerlendirmeler ışığında, günümüzde sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesi yoluyla dünya ekonomisiyle bütünleşme sürecinde yaşanan toplumsal, ekonomik ve siyasal sorunlara, farklı siyasal iktisat ekollerinin nasıl yaklaştığı irdelenmeye çalışılacak.

● **21 Mayıs 2008** - Prof. Dr. Füsün Üstel

Aydınlanmaya "Okul"dan Bakmak

Eğitimde modernleşmenin yaşandığı 19. yüzyılın ikinci yarısında, bir yandan okullaşmanın artması diğer yandan da eğitimin niteliği üzerine tartışmaların hız kazanması, "okul"u Osmanlı İmparatorluğu'nu oluşturan ulusların aydınlanma anlatılarında önemli bir kurum haline getirdi. Konuşmada, Osmanlı İmparatorluğu eğitim tarihi, ana akım külliyyatının ihmal ettiği eğitim hareketleri, modern bireyin yaratımı ve uluslaşma süreci açısından değerlendirilecek.

D. OBJE VE RİTÜEL SÖYLEŞLERİ

Her ayın dördüncü çarşamba günü 18:30-20:30 saatleri arasında, "Sanatın Günlük Yaşama Yansıması ve Yaşamı Algılayış Kültürü" tartışılıyor.

● **24 Ekim 2007** - Metin Gökçay

Eleutherius/Theodosios Limanı Kazası

İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin 27.11.2004 tarihinden bu yana sürdürdüğü, Konstantinopolis'in yedi tepesinin güney yamacındaki antik limanı ortaya çıkaran arkeolojik kazılar halen devam ediyor. Yaklaşık 500 kişilik bir ekiple, 58.000 m2 alanda sürdürülen kazılarda, İstanbul arkeolojisine yeni boyutlar kazandıran eserler ortaya çıkarıldı. Çağın en önemli arkeolojik keşiflerinden biri olarak ortaya çıkarılan Konstantin Suru ve çeşitli dönemlere ait mimari buluntular ile 26 adet batık tekne bunlara örnektir. İstanbul'un tarihi yarımadası üzerinde ilk defa ortaya çıkarılan neolitik buluntular, 13. yüzyıla ait bir kiliseden, 19. yüzyıl Osmanlı işliklerine kadar birçok değişik mimari örnek ve 10.000'in üzerinde nadir buluntu, kentin tarihine değişik bir bakış açısı getiriyor. Halen devam eden kazılar, İstanbul'un 8.000 yıllık tarihinin önemli bir bölümünü gün ışığına çıkarıyor.

● **28 Kasım 2007** - Vera Bulgurlu

Bizans Kursun Mühürleri Işığında 11. Yüzyılda Yönetim

Konuşmada, Bizans kurşun mühürlerinin ne olduğu, nasıl yapıldığı ve kullanıldığı anlatılacak. 6. yüzyıldan Bizans İmparatorluğunun son yıllarına kadar geçerli olan mühürlerin kullanımı, 11. yüzyılda doruğa ulaşmıştır. Bugün bilinen koleksiyonlarda 70.000 kadar mühür bulunuyor. Bunların çoğunun kaynağının Türkiye olmasına karşın, mühürler Türkiye'de neredeyse hiç tanınmıyor. Günümüzün "kartvizit"leriyle kıyaslayabileceğimiz bu ilginç objeler sayesinde, yazılı kaynaklarda dahi yer almayan bilgileri edinmek mümkün. Mühürlerden örnekler seçerek, Bizans İmparatorluğu'nda devlet yönetimi hakkında bilgiler verilerek, saray, ordu ve manastırlardaki çeşitli görev ve unvanlar takdim edilecek.

● **26 Aralık 2007** - Doç. Dr. Taciser Sivas

Frig Vadilerinden Günümüze Kalan Frig İzleri: Frig Kaya Anıtlarının Gizemi

Frigler, M.Ö. 9. yüzyılın ortalarından M.Ö. 7. yüzyılın başlarına kadar güçlü bir Demir Çağı krallığı olmuş, Anadolu'nun M.Ö. 1. binyılının siyasi ve kültürel tarihine damgasını vurmuştur. Yaratmış olduğu köklü kültürün çeşitli etki ve izleri, etkin bir siyasi güç olarak tarih sahnesinden çekildikten sonra da neredeyse Antik Çağ boyunca devam etmiştir. Friglerin siyasi ve kültürel açıdan en etkili oldukları kesim, Yukarı Sakarya Vadisi'nde Eskişehir, Afyonkarahisar ve Kütahya illeri arasında uzanan, Dağlık Frigya/Frigya Yaylası olarak adlandırılan bölgedir. Bölgenin özellikle savunmaya yönelik iskân tipine olanak sağlayan fiziki çevresi, vadilerin tabanını ve geniş ovaları kaplayan alüvyonlu topraklar, bağlar, bahçeler, tarlalar ve tarımın can damarı olan akarsuların varlığı, bölgede prehistorik çağdan başlayarak toprağa bağlanılmasını sağlamıştır. Dağlık Frigya Bölgesi'ndeki vadilerde, M.Ö. 8.yüzyıl ile M.Ö. 6. yüzyılın ilk yarısı içinde birçok Frig kalesi ve verimli ovalardaki höyüklerde ise Frig yerleşmeleri kurulmuştur. Frig Vadileri'ndeki anıtsal ya da küçük ölçekli kült anıtları, Frigler'in doğayı tüm canlılığı ile simgeleyen ana tanrıça Matar Kubileya'ya duydukları derin saygı ve bağlılığın en güzel kanıtlarını oluşturur. Otantik Frig dini tapınmalarının somut tanıklarının oluşturduğu bu anıtlar, ana kayaya oyulmuş fasadlar, basamaklı altınlar ve nişlerden oluşur.

● **23 Ocak 2008** - Doç. Dr. Yelda Olcay Uçkan

Akdeniz Kıyısında Bir Ortaçağ Kenti: Olympos

Son yıllarda gençlerin tercih ettiği tatil ve eğlence yörenesi olarak bilinen Olympos, zengin tarihi ve olağanüstü doğasıyla dikkat çeken bir antik kent. Günümüzde, Anadolu'nun güneybatısında, Antalya'ya yaklaşık 80 kilometre uzaklıkta, antik adıyla Lykia olarak bilinen bölgede yer alan Olympos'un kuruluşu, Helenistik döneme kadar uzanıyor. Bulunduğu bölgenin coğrafi yapısı nedeniyle dağların arasındaki vadiye yayılan kent, denize açılan korunaklı doğal limanı nedeniyle M.Ö. 2. bin yılın başlarından itibaren önemli bir merkez oldu. Bölgenin bilinen ilk piskoposlarının Olympos ile bağlantısı, Hıristiyanlığın erken tarihlerde varlığını kanıtlar.

Olympos'un, Antik Çağ'a ait veriler içeren bir kent olmasının yanı sıra, Geç Antik Çağ ve ortaçağa ait yerleşim izlerini de barındırdığı, son yıllarda yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Ortaçağdaki yapılaşmanın, dini işlevli yapılar ile bunlara bağlı özel amaçlı konutlar ve kamu yapıları olarak yoğunlaştığı tespit edilebilir. Şehir içi manastır kuruluşları niteliğinde, yüksek duvarlarla çevrili kendi içinde parçalı birimler şeklinde biçimlendirilmiş yapı topluluklarının, Geç Antik Çağ'da başlayan ve güvenlik ihtiyacının belirleyici olduğu bir anlayışla yapıldığı olasıdır.

● **27 Şubat 2008** - Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu

Pamphylia'nın Yüce Kenti Perge: Son Araştırmalar

Pamphylia bölgesinin (bugünkü Antalya civarı) en önemli kentlerinden biri olan Perge'de yapılan çalışmalar, ülkemizde klasik arkeoloji alanında Türk arkeologlarının yürüttüğü en uzun soluklu ve eski kazıdır. 1946-1974 yılları arasında Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel, ardından 1987 yılına kadar Prof. Dr. Jale İnan tarafından yürütülen kazılarda, daha çok kentin Roma Dönemi'ne ait görkemli yapıları araştırılmıştır. 1988 yılından itibaren Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu başkanlığında koruma ve onarım amaçlı uygulamalar yapılmış, kazılar ise ağırlıklı olarak iki soruna yönelik gerçekleştirilmiştir. Hititlerin başkenti Hattuşa'da bulunan bir bronz tablette adı geçen sınır kenti Parha'nın Perge olarak değerlendirilmesi sonucunda, kentin Roma Dönemi öncesini araştırmak birinci amaç olmuş, bu bağlamda Akropolis'te yapılan çalışmalarda, Kalkolitik Çağ'a kadar inen buluntular ele geçirilmiştir. Diğer proje ise Antik Çağ insanının günlük ve sosyal yaşamına ışık tutacak doğrultuda, konut ve mezarlık alanlarında yoğunlaşmıştır. Konutların, Helenistik plan geleneğini devam ettirdiği ve uzun yıllar kullanıldığı saptanmıştır. Kentin Batı Nekropolis'inde 1994 yılından günümüze kadar sistemli yürütülen kazılarda, görkemli mezar yapılarının yanı sıra çok sayıda çeşitli tipte mezar ve zengin bezemeli mermer lahit, zengin buluntularıyla ortaya çıkarılmıştır. Konferansta son yıllardaki buluntular ve araştırmaların sonuçları değerlendirilecek.

● **26 Mart 2008** - Prof. Dr. Sait Başaran

Trakya'da Bir Prenslik Merkezi: Ainos Antik Kenti

Eski çağda "Ainos" olarak bilinen Enez, Kuzey Ege sahilinde, Trakya'nın en önemli akarsuyu Meriç (Hebros) Nehri'nin denize ulaştığı alanda kurulmuş, Neolitik Çağ'dan günümüze dek kesintisiz iskâna sahne olmuştur. Kulelerle korunmuş, büyük bir iç limanı, 25 metre yükseklikteki kale duvarları, kale içinde kayaya oyulmuş 2500 yıllık şarap mahzenleri, Roma döneminin görkemli villaları ve cadde kalıntıları, tümülüsleri, anıtsal mezar yapıları, Bizans döneminden günümüze ulaşan şapel, kilise, hamam ve kervansaray kalıntılarıyla, Trakya'nın en önemli antik kentidir.

● **30 Nisan 2008** - Nezih Başgelen

Havadan Orta Fırat

Eski Ahit'in Tekvin (2.10-14) bölümünde Fırat ve Dicle'den Tanrı'nın bahçesini sulayan nehirler olarak söz edilmekte, dünya tarihinde de Fırat ve Dicle arası uygarlığın doğduğu alan olarak ayrı bir önem taşımaktadır. Gerçekten de hiçbir bölge, uygarlık tarihine Fırat ve Dicle havzalarının yaptığı katkıları gerçekleştirilmemiştir. Günümüzün uygarlığının temelini oluşturan pek çok önemli buluş; yazı, hesap, madencilik, evcilleştirilen bitki ve hayvanlar, seri üretim, organize ticaret, ilk kentler, ilk devletler bu coğrafyada ortaya çıkarak gelişmiş ve buradan dünyaya yayılmıştır. 1967'den bu yana GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) kapsamında Fırat üzerinde yapılan Keban, Karakaya, Atatürk, Birecik ve Kargamış barajlarının göl alanlarında yapılan arkeolojik çalışmalar, uygarlık tarihini değiştirecek kadar önemli sonuçlar vermiştir. Tüm bu baraj yapımlarından sonra, uygarlığı doğuran nehirlerden biri olan Fırat, ne yazık ki yakın bir gelecekte Türkiye sınırları içerisinde bir nehir olarak akmayı sürdürmeyecektir. Nezih Başgelen, konuşmasında, göl olmadan önce Orta Fırat havzasında Birecik ve Kargamış baraj alanlarında havadan ve karadan yaptığı belgelenmelerin çarpıcı görüntülerini, gözlemleri eşliğinde aktaracak. Bu alanlardaki kurtarma kazıları, su altında kalan değerler, Birecik, Zeugma tufanından kurtulabilenler, Halfeti, Kalemeydanı ve Runkale'deki ilginç eserler, Fırat boyunca Vespasianus'un Latince kitabesi, Roma lejyonlarının izleri, Sesonk tümülüsü ve diğer ilginç eserlere yer verilecek.

● **28 Mayıs 2008** - Dr. Şehrazat Karagöz

Marmaray-Üsküdar Kazılarında Ortaya Çıkarılan Antik Khrysopolis Kenti

Marmaray projesinin Üsküdar Meydanı'ndaki arkeolojik kazıları 2004 yılında başlamış ve hala sürdürülmektedir. Kazılarda, şimdiye dek sadece antik kaynaklarda söz edilen antik Khrysopolis kentine ait buluntular ortaya çıkarılmıştır. Üsküdar Meydanı'nda M.Ö.7.yüzyıla tarihlenen arkeolojik buluntular, Khrysopolis kentinin tarihsel geçmişini kanıtlamakta ve efsane kentin gerçekliğini vurgulamaktadır. Burada ele geçen eserler, Arkaik devirde kurulduğu bilinen Byzantion ve Khalkedon kentleri gibi, Khrysopolis'in de özellikle liman kenti olarak antik dönemde bölgedeki önemini göstermektedir. Bugün yoğun bir trafiğe sahip olan Bülbül ve Çavuş Dereleri, antik dönemde, M.Ö.7-6.yüzyıllarda derin bir koy halindeki Üsküdar Meydanına akıyordu. Farklı zamanlarda, koyun dolmasıyla ve bu dolgunun çeşitli siyasi ve doğal olaylarla, kullanılır hale getirilmesi nedeniyle, kazı yapılan alanda değişik antik uygarlık izlerine ulaşıldı. Arkeoloji dünyası için çok yeni ve bilinmeyen kazı sonuçları değerlendirmeleri bu konferansda sunulacaktır.